

Kringlooplandbouw en plantenziekten

Kansen en zorgen bij de beheersing van ziekten en plagen

Doriet Willemen

KNPV

Ongeveer 120 belangstellenden, waaronder (nieuwe) leden, bezoekers, studenten en journalisten, waren aanwezig op de voorjaarsbijeenkomst van de KNPV op 16 mei. Het thema van deze middag was 'Kringlooplandbouw: wat betekent dit voor de beheersing van ziekten en plagen?'

Kringlooplandbouw staat volop in de belangstelling. In recente beleidsplannen en visies vormt kringlooplandbouw samen met weerbare teeltsystemen de toekomst. Maar wat betekent dit voor de introductie en beheersing van plantenziekten en -plagen? 'Daar moeten we samen goed naar kijken', betoogde voorzitter Willem Jan de Kogel tijdens de opening van de bijeenkomst. 'Zijn de plannen realistisch, zijn we optimistisch hierover? Hebben we voldoende kennis of zijn er nog hiaten? Waar liggen kansen of bedreigingen? En waar moeten we alert op zijn?'

Vier sprekers droegen vanuit hun vakgebied voorbeelden en ervaringen aan, waarna er een plenair debat volgde met sprekers en aanwezigen.

Samenwerking

Een aspect van kringlooplandbouw is dat akkerbouwers en veehouders meer gaan samenwerken en aan 'grondruil' doen. Eric Hees (CLM) gaf aan dat een dergelijke samenwerking kansen biedt voor plantgezondheid:

- Ziekte- en plaaggevoelige gewassen kunnen worden verdeeld over een groter areaal.

Afwisseling van bijvoorbeeld peen, aardappel, bieten en ui met grasland verhindert de opbouw van cysteaaltjes op deze gewassen.

- Een gevarieerd bouwplan stimuleert het bodemleven waardoor de algemene ziektevererendheid van de bodem verbetert.
- Verminderd gebruik van pesticiden heeft tot gevolg dat in de bodem levende niet-ziekteverwekkende micro-organismen niet worden gedood.

Vaak gebeurt de samenwerking tussen akkerbouwer en veehouder nu uit opportunisme, bijvoorbeeld een financiële opbrengst, zo vertelde Hees. Hij pleitte voor meer diepgang in het samenwerkingscontract, zodat het voor beide partijen interessanter wordt te investeren in bodemgezondheid en daarmee in plantgezondheid. In de praktische uitvoering en in de gewasrotatie liggen nog wel uitdagingen.

Gewasrestmanagement

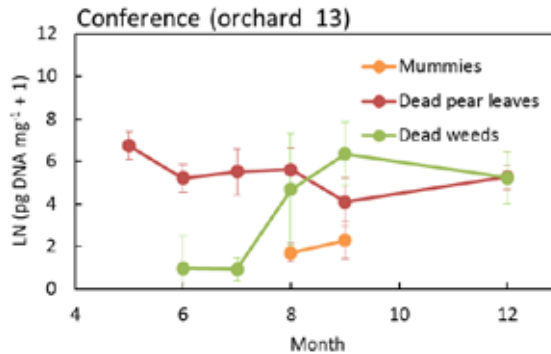
Gewasresten kunnen de bron zijn van (nieuwe) problemen met plantenziekten, liet Jürgen Köhl (WUR) zien. 'Veel pathogenen overleven en vermeerderen op gewasresten', was zijn waarschuwing. Köhl presenteerde onderzoeksresultaten waaruit blijkt dat 'gewasrestmanagement' duidelijk van invloed kan zijn op het tegengaan van plantenziekten. Tegenwoordig zijn meer tools beschikbaar voor onderzoek naar de rol van gewasresten. Met behulp van

Eric Hees (CLM) was een van de sprekers.

Marleen Riemens reageert op een vraag tijdens het debat.

*Dood onkruid en gewasresten vormen een inoculumbron van *Cadophora luteo-olivacea* in een perenboomgaard (uit presentatie Jürgen Köhl).*

pathogeen-specifieke primers en probes kunnen duizenden monsters getest worden in Taqman-PCR. Dit leverde onder andere inzicht in de inoculumbronnen van bewaarziekten in boomgaarden. En bij het kwantificeren van pathogenen op gewasresten van spruitkoolblad, -stengel en -stronk bleek dat er verschil is tussen resten op en in de grond. Dit soort kennis is essentieel voor ziektebeheersing via gewasrestmanagement. Volgens Köhl zou dit bij het sluiten van kringlopen dan ook een aandachtspunt moeten zijn. Hij pleitte ervoor kennis te ontwikkelen en te gebruiken: 'Integreer en optimaliseer gewasrestmanagement voor beheersing van ziektes in het gehele rotatiesysteem.'

Biodiversiteit

Marleen Riemens (Proeftuin PAET-WUR) schetste de achtergrond waartegen de circulaire landbouw zich moet gaan afspelen, namelijk in een sector die volop in beweging is en in een maatschappij die volop in beweging is. Ze wees erop dat moderne technieken, zoals precisielandbouw en screening op pathogenen, nieuwe kansen bieden om te werken aan robuuste productiesystemen die bestand zijn tegen klimaatverandering en tegen plantenziekten en -plagen. 'Hierbij is ruimte voor biodiversiteit en natuurlijke vijanden onmisbaar', stelde Guido Sterk (IPM Impact). 'Meer biodiverse systemen zijn stabiel en sterker tegen ziekten en plagen. Dat vergroot de kans op een circulaire land- en tuinbouw met gezonde planten', aldus Sterk.

Meer

Meer over de rol van geïntegreerde en biologische bestrijding in de land- en tuinbouw en over mogelijke effecten van kringlooplandbouw hierop, is te lezen in het volgende artikel, geschreven naar aanleiding van de presentatie van Guido Sterk.

Een beknopt verslag van de bijeenkomst en de powerpoints van de presentaties zijn terug te vinden op de website van de KNPV (www.knpv.org).